

FIȘA DISCIPLINEI

Limbă, istorie, artă, identitate națională în Europa Centrală

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Departamentul de istorie medievală, premodernă și istoria artei
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Masterat
1.6. Programul de studii / Calificarea	Societate, artă, identități în Europa centrală. De la medieval la modernitate
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei			Limbă, istorie, artă, identitate națională în Europa Centrală				Codul disciplinei	HMR1434
2.2. Titularul activităților de curs			Conf.univ. dr. Radu Mârza					
2.3. Titularul activităților de seminar			Conf.univ. dr. Radu Mârza					
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	IV	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DS	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					108 ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					33
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					35
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					35
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					1
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				108	
3.8. Total ore pe semestru				42	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Folosirea unui calculator cu videoproiector, tablă inteligentă, pentru vizualizarea de documente ppt, imagini, hărți etc.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6.1. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	- stăpânirea cunoștințelor și metodologiei fundamentale în domeniul istoriei și istoriei artei;- aptitudini de creativitate, problematizare, argumentare în domeniul cunoașterii istorice;- abilități de cercetare fundamentală și aplicată în domeniul istoriei (istoria medievală și modernă, istoria socială, culturală, a ideilor, istoria artelor);- competențe de predare în domeniul istoriei și istoriei artei;- evaluarea critică și impunerea soluțiilor optime în ceea ce privește gestionarea patrimoniului cultural;- deprinderi de abordare complexă inter și multidisciplinară a fenomenelor culturale, politice, comunicaționale;- valorificarea potențialului teoretico-metodologic în domeniul managementului uman, cultural, instituțional;- deprinderi de redactare, interpretare, traducere și editare de texte istorice și culturale;- consiliere în sfera cultural-instituțională.
Competențe transversale	- stăpânirea cunoașterii istorice fundamentale;- însușirea caracteristicilor eticii profesionale și a spiritului civic;- utilizarea performantă a gândirii critice și reflexive;- dezvoltarea abilităților de analiză, explicare și argumentare discursivă și aplicată a evenimentelor trecutului a celor contemporane;- negocierea constructivă a problemelor (culturale, sociale sau confesionale) din societatea globalizată;- deprinderi și mijloace de comunicare la nivelul resurselor tehnologice din lumea contemporană;- abilități pentru documentarea și cercetarea științifică;- deprinderi de redactare și de interpretare de texte științifice și culturale;- dezvoltarea capacităților de integrare socială și de lucru în echipă;- capacitatea de proiectare și de organizare a evenimentelor profesionale și civice.

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște tematica generală și principalele teorii și concepte asociate cu subiectul cursului. Cunoașterea generală a istoriei europene (central-europene), în relație cu spațiul geografic (Europa în general, Europa de Răsărit, Balcanii, spațiul euro-mediteranean), cu accent pe aspectele identitare, personalitățile istorice, istoricii reprezentativi care au scris despre subiect.
Aptitudini	Studentul este capabil să identifice și să analizeze din punct de vedere cultural și al ideilor anumite momente istorice sau personalități și să facă asocieri între acestea și spațiul geografic al Europei, Europei Centrale etc. Poate identifica și defini conceptele și teoriile fundamentale ale subiectului cursului.
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a înțelege textul unei cărți sau a unui articol de specialitate, poate parcurge și înțelege surse istorice. Poate construi texte și lecții de specialitate, dar poate folosi cunoștințele și aptitudinile dobândite și în alte contexte profesionale.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Familiarizarea studenților cu principalele teorii și concepte asociate cu subiectul cursului, mai ales cu problematica identităților istorice. Înțelegerea rolului pe care îl joacă Istoria, Limba și Arta în procesele de cristalizare și dezvoltare a identităților istorice.
---------------------------------------	---

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

7.2 Obiectivele specifice	Cursul urmărește familiarizarea studenților cu procesele de cristalizare a identităților naționale în spațiul central- și est-european în epoca medievală, pre-modernă și modernă, cu ajutorul a trei chei: Limba, Istoria, Arta, elemente constitutive ale Națiunii moderne. Cursul oferă o perspectivă istorică asupra subiectului, de la identitățile pe care le afirmă diferite popoare sau state medievale, până la afirmarea identităților moderne, respectiv a naționalismelor. De asemenea, se urmărește modul în care ideile afirmate în mediile culte (legende, cronici) penetrează în conștiința populară. Cunoașterea și explicarea unor curente de idei, teorii, concepte, ideologii, elemente de mitologie istorică și națională. Aplicarea acestor cunoștințe și aptitudini în istoria culturală românească.
----------------------------------	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Terminologia de bază a cursului, teorii cu privire la rolul istoriei și al limbii în conturarea identităților	Prelegere combinată cu discuții interactive; prezentare powerpoint	
2. Încercări identitare în Europa medievală. Mirajul „antichității” (I). Problema originilor și identificării strămoșilor în evul mediu (exemplul miturilor originilor troiene; <i>Renovatio Imperii Romanorum</i>).	--/--	
3. Încercări identitare în Europa Centrală și de Est. Mirajul „antichității” (II). Teorii cu privire la originile slavilor: Nestor; legendele fraților eponimi Lech, Čech și Rus, privilegiul acordat de Alexandru Macedon slavilor, sarmatismul polonezilor, illyrismul la slavii de sud	--/--	
4. Încercări identitare în Europa Centrală și de Est. Mirajul „antichității” (III). Tradițiile cu privire la Marea Moravia, Constantin și Metodie	--/--	
5. Încercări identitare în Europa Centrală și de Est. Mirajul „antichității” (IV). Originea maghiarilor	--/--	
6. Încercări identitare în Europa Centrală și de Est. Mirajul „antichității” (V). Originea aristocrațiilor	--/--	
7. Încercări identitare în Europa Centrală și de Est. Mirajul „antichității” (VI). „Descoperirea” latinității românilor	--/--	
8. Începuturile scrisului în limbile naționale – aspecte generale: relația limbi de cultură – limbi vernaculare. Relația limbă vernaculară – comunitate – identitate. Cazul croaților și al limbii croate	--/--	
9. Începuturile scrisului în limbile naționale – studiu de caz: Începuturile scrisului în limba română. Teorii cu privire la începuturile scrisului în limba română	--/--	
10. Limbă și istorie în epoca barocului. Aspecte teoretice; cazul slavilor și al românilor: abordarea Istoriei proprii, problema originilor, raportarea la popoarele și țările vecine	--/--	
11. Epoca „nașterilor” sau a „renașterilor” naționale? (secolele XVIII-XIX). J.G. Herder și „descoperirea” slavilor. Jacob Grimm. „Inventing Eastern Europe”.	--/--	
12. Cristalizări în identitatea istorică românească	--/--	

(secolul XIX). Concepții despre limba și istoria națională sub semnul romantismului; blamarea slavonismului și slavismului; școala latinistă și concurenții ei. „Lupta pentru limbă”.		
13. Identități „supra-naționale” la popoarele Europei Centrale și de Est. Panslavismul. Cazul Juraj Kržanić	--/--	
Bibliografie 1. Sorin Antohi, <i>Civitas imaginalis. Istorie și utopie în cultura română</i>. București, Ed. Litera, 1994, p. 136-174. 2. Adolf Armbruster, <i>Romanitatea românilor</i>, București, Ed. Enciclopedică, 1972 (1997), 3. Robert Auty, <i>Language and Nationality in East-Central Europe 1750-1950</i>, în <i>Oxford Slavonic Papers</i>, XII, 1979, p. 52-83. 4. Lucian Boia, <i>Două secole de mitologie națională</i>. București, Ed. Humanitas, 1999, 133 p. 5. idem, <i>Istorie și mit în conștiința românească</i>. București, Ed. Humanitas, 1997, 310 p. 6. [Peter Burke, <i>Languages and communities in early modern Europe</i>. Cambridge, Cambridge University Press, 2004, xiv, 210 p.] 7. Ștefan Cazimir, <i>Alfabetul de tranziție</i>. București, Ed. Cartea Românească, 1986, 146 p. 8. Ernst Robert Curtius, <i>Literatura europeană și Evul Mediu Latin</i>. În românește de Adolf Armbruster; cu o introducere de Alexandru Duțu. București, Ed. Univers, 1970, XXIV, 816 p. 9. Francis Dvornik, <i>Slavii în istoria și civilizația europeană</i>. București, Ed. ALL, 2001, 636 p. 10. Patrick Geary, <i>Mitul națiunilor. Originile medievale ale Europei</i>. Târgoviște, Ed. Cetatea de Scaun, 2007, 229 p. 11. Ion Gheție, Alexandru Mareș, <i>Originile scrisului în limba română</i>. București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1985, 463 p. 12. Bernard Guenée, <i>L'histoire et culture historique dans l'Occident médiéval</i>. Paris, Aubier- Montaigne, 1980, 447 p. 13. Peter Hoppenbrouwers, <i>Medieval Peoples Imagined</i>, in <i>Working Papers European Studies</i>, Amsterdam, 3, 2005, 49 p. (resursă electronică) 14. <i>Il Barocco letterario nei paesi slavi</i>. A cura di Giovanna Brogi-Bercoff. La Nuova Italia Scientifica, Roma, 1996. 15. Barbara Jelavich, <i>Istoria Balcanilor</i>. Vol. I. <i>Secolele al XVIII-lea și al XIX-lea</i>. Traducere de Mihai- Eugen Avădanei. Postfață de I. Ciupercă. Iași, Institutul European, 2000, 356 p. 16. Tomasz Kamusella, <i>The Politics of Language and Nationalism in Modern Central Europe</i>. Palgrave Macmillan, 2009, 1140 p. 17. Sorin Mitu, <i>Geneza identității naționale la românii ardeleni</i>. București, Ed. Humanitas, 1997, 435 p. 18. Aurel Nicolescu, <i>Școala Ardeleană și limba română</i>. București, Ed. Științifică, 1971, 291 p. 19. Petre P. Panaitescu, <i>Începuturile și biruința scrisului în limba română</i>. București, Ed. Academiei R.P.R., 1965, 230 p. 20. Ioan-Aurel Pop, <i>Națiunea română medievală</i>. București, Ed. Enciclopedică, 1998, 179 p. 21. Peter Sugar, Ivo Lederer (eds.), <i>Nationalism in Eastern Europe</i>. Seattle and Washington, University of Washington Press, 1971, 465 p. 22. Anne-Marie Thiesse, <i>Crearea identităților naționale în Europa. Secolele XVIII-XX</i>. Traducere de Andrei-Paul Corescu, Camelia Capverde și Giuliano Sfichi. Iași, Ed. Polirom, 2000, 220 p. 23. Balázs Trencsényi (ed.), <i>Discourses and Collective Identity in Central and Southeast Europe (1770- 1945)</i>. Text and Commentaries. Volume I-II, CEU Press, Budapest-New York, 2007. 24. Emmanuel Turczynski, <i>De la iluminism la liberalismul timpuriu. Vocile politice și revendicările lor în spațiul românesc</i>. Traducere de Irina Cristescu. București, Ed. Fundației Culturale Române, 2000, 342 p. 25. Larry Wolff, <i>Inventarea Europei de Est. Harta civilizației în Epoca Luminilor</i>. Traducere din engleză de Bianca Rizzoli. București, Ed. Humanitas, 2000, 539 p. 26. Alexandru Zub, <i>Istorie și finalitate. În căutarea identității</i>. Ed. II. Iași, Ed. Polirom, 2004, 263 p.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Seminarul completează și detaliază activitățile specifice cursului, anume constă în discutarea și analiza surselor primare cu privire la subiectele enunțate pentru fiecare temă în parte.	Discuții, analiză de surse istorice (fragmente de documente, geste, cronici), analiză pe hărți istorice, surse vizuale.	
Bibliografie Vezi bibliografia de curs.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

☑ Conținutul disciplinei **Limbă, istorie, artă, identitate națională în Europa Centrală** este în concordanță cu programa centrelor similare din țară și străinătate. Disciplina încurajează dezvoltarea abilităților de comunicare: exprimare liberă, coerență, spirit critic în fața informației, a textului scris, dezvoltarea capacității de argumentare a unor idei.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participare. Implicare. Parcurgerea bibliografiei de curs	Contribuție la desfășurarea cursului. Evaluare pe parcurs.	70%
10.5 Seminar/laborator	Lectura bibliografiei de seminar, surselor, pregătirea de prezentări, referate.	Contribuție la desfășurarea seminarului. Evaluare pe parcurs.	
Examen	Cunoștințe și aptitudini acumulate de-a lungul semestrului, lecturi de specialitate.	Examen oral	30%
10.6 Standard minim de performanță			
- Parcurgerea a minim trei cărți din bibliografie. - Prezentarea unor răspunsuri minimale la cele trei subiecte de pe biletul de examen.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

 Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă								
								

Data completării:
5 octombrie 2025

Semnătura titularului de curs

Conf.univ. dr. Radu Mârza

Semnătura titularului de seminar

Conf.univ. dr. Radu Mârza

Data avizării în departament:
5 octombrie 2025

Semnătura directorului de departament

Conf.univ. dr. Ionuț Costea

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".

